

LUNDS
UNIVERSITET

Biblioteksdirektionen
Viktoria Hörnlund och
Kristoffer Holmqvist
2005-11-22
Reviderad: 2010-08-03

Information om upphovsrätt i samband med publicering av studentuppsatser

Det är viktigt att upphovsrätten följs vid publicering av studentuppsatser. Nedan följer en sammanställning i ämnet av Annette Persson vid juridiska enheten, Lunds universitet.

Kort om upphovsrätt

Den som skriver till exempel en bok eller en artikel är upphovsman till ett litterärt verk. Upphovsrätten innebär att man har ensamrätt att bestämma över användningen av verket. Regler om detta finns i upphovsrättslagen (SFS 1960:729).

Upphovsrättsligt skydd uppkommer när prestationen uppnår så kallad verkshöjd. Detta betyder att prestationen ska vara ett självständigt och originellt resultat av upphovsmannens eget personliga skapande. Med andra ord ska två personer inte oberoende av varandra kunna skapa likadana verk. Det upphovsrättsliga skyddet omfattar inte idéer, sakförhållanden, upplysningar eller fakta, men väl foto, teckningar och kartor som ingår i en text.

Upphovsrättslagen ger upphovsmannen två typer av rättigheter, ekonomiska respektive ideella. Ekonomiska rättigheter är dels rätten att framställa exemplar av verket i vilken form som helst, dels rätten att göra verket tillgängligt för allmänheten till exempel genom att sprida det. Ideella rättigheter är dels rätten att bli namngiven när verket utnyttjas, dels rätten att motsätta sig användning som kränker det konstnärliga anseendet.

Det finns inskränkningar i ensamrätten. Dessa innebär bland annat att andra utan upphovsmannens medgivande får kopiera för privat bruk eller referera och citera ur offentliggjorda verk.

Skyddet för upphovsrätten uppkommer automatiskt och behöver inte registreras. Upphovsrätten varar som huvudregel under upphovsmannens livstid och 70 år efter hans eller hennes död.

Överlåtelse och nyttjanderätt

Upphovsmannen kan välja att helt eller delvis överlåta de ekonomiska rättigheterna till andra eller att låta andra få nyttjanderätt till dem. Överlåtelse innebär att ägaren frånsäger sig och överlämnar äganderätten till de ekonomiska rättigheterna. Att ge någon nyttjanderätt innebär att man ger någon annan rätt att på visst sätt använda hela eller delar av verket, till exempel att framställa ett visst antal exemplar av verket och ge ut (publicera) det som en bok eller artikel i pappersform eller på Internet.

En nyttjanderätt avser oftast en viss tid varefter rätten går tillbaka till upphovsmannen. Om nyttjanderätten inte ger mottagaren ensamrätt kan upphovsmannen ge en likadan rätt till andra.

Det finns inga krav på skriftlighet för överlåtelse eller nyttjanderätt. Även muntliga avtal eller under vissa förutsättningar avtal genom faktiskt handlande är giltiga. För tydlighets skull är det ändå bäst att ett avtal är skriftligt. De rättigheter som man inte avtalat om stannar kvar hos upphovsmannen.

Publicering

En student som skrivit en uppsats är upphovsman till arbetet och ska omnämnas som upphovsman. Den som är student vid Lunds universitet kan få sin uppsats publicerad av universitetet i tryckt eller elektronisk form. Spridning kan ske genom institutioner och bibliotek inom universitetet eller genom databaser tillhörande universitetet.

För den spridning som sker utanför undervisningsområdet, ger studenten universitetet en rätt att framställa exemplar av uppsatsen och att sprida dessa exemplar till allmänheten på överenskommet sätt. Även om sådan överenskommelse kan vara muntlig eller grundad på faktiskt handlande, kan studenten och universitetet för tydlighets skull skriftligen överenskomma på följande sätt:

Härmed ger studenten, [namn och personnummer], Lunds universitet genom institutionen för [namn], rätt att genom tryck eller liknande förfarande framställa [antal] exemplar av uppsatsen [titel, år, institution], för spridning inom Lunds universitet.

Rätten omfattar också rätt för Lunds universitet att, under den tid som universitetet själv bestämmer, göra uppsatsen tillgänglig för allmänheten genom att lägga den i en databas med s.k. open access, på server tillhörande Lunds universitet.

Studenten har rätt att på det sätt studenten väljer, samtidigt och utan begränsning, framställa exemplar av och göra uppsatsen tillgänglig för allmänheten.

Studenten intygar;

- att studenten ensam är upphovsman till uppsatsen,
- att uppsatsen inte, så vitt studenten känner till, innehåller någonting som gör intrång i annans upphovsrätt,

- att studenten har rätt att upplåta rätt åt Lunds universitet på det sätt som framgår i detta avtal.

- att studenten har inhämtat samtycke till publicering på Internet från den/de person/personer som förekommer i uppsatsen.

Studenten är medveten om att Lunds universitet kan komma att vidta de åtgärder som universitetet bedömer nödvändiga för att kontrollera studentens upphovsrätt till innehållet i uppsatsen.

Framkommer det att studenten inte har upphovsrätt till innehållet i uppsatsen, kommer universitetet att omedelbart upphöra med utgivningen av uppsatsen och vidta nödvändiga åtgärder för att begränsa spridningen av utgivna exemplar. Anmälan av studenten till universitetets disciplinnämnd kan bli aktuell.

Lund den [datum]

Studenten Lunds universitet

[Namn] Institutionen för [namn]

Upphovsrätt och publicering av studentuppsatser i LUP Student Papers (LUP SP)

Ovanstående text, sammanställd av juridiska enheten, kan tillämpas vid publicering av studentuppsatser i databasen LUP SP. Studenterna måste, vid inläggning av deras material i LUP SP, vara medvetna om att deras uppsatser därmed kommer att bli tillgängliga på nätet. Studenten måste lämna sitt medgivande för detta. Om det inte uttryckligen står i ansökningshandlingarna till en utbildning att kursen innebär att studenten ska publicera sin uppsats i t.ex. LUP SP kan man, enligt juridiska enheten, inte tvinga studenten utan enbart uppmuntra dem att göra detta.

I de fall där granskare lägger in materialet åt studenten i LUP SP krävs en överenskommelse mellan institution/granskare och student, där den sistnämnda godkänner publiceringen. Ett muntligt avtal gäller men det är rekommendabelt att använda sig av ett skriftligt godkännande. Det samma gäller i de fall då studenten lägger in sitt material i andra databaser som sedan överför materialet till LUP SP.